

Süleyman Çelebi

TÜRK KÜLTÜRÜNDE
MEVLİT GELENEĞİ
Uluslararası Sempozyumu

Tanrıman - İller

27-28-29
EKİM

2022

4 EYLÜL
KÜLTÜR MERKEZİ
SİVAS/TÜRKİYE

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH
YÜKSEK KURUMU

TÜRK DİL KURUMU

TÜRKSOY
ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ TEŞKİLATI

SİVAS VALİLİĞİ

SİVAS BELEDİYESİ

SİVAS
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Süleyman Çelebi

TÜRK KÜLTÜRÜNDE
MEVLİT GELENEĞİ
Uluslararası Sempozyumu

27 | 28 | 29 | EKİM | 2022

www.tdk.gov.tr
<https://mevlit.cumhuriyet.edu.tr>

Süleyman Çelebi

27-28-29 EKİM 2022/SİVAS

TÜRK KÜLTÜRÜNDE
MEVLİT GELENEĞİ
Uluslararası Sempozyumu

TÜRK KÜLTÜRÜNDE
MEVLİT GELENEĞİ
Uluslararası Sempozyumu

Süleyman Çelebi

27-28-29 EKİM 2022/SİVAS

Onur Kurulu

Dr. Yılmaz ŞİMŞEK / Sivas Valisi

Hilmi BİLGİN / Sivas Belediye Başkanı

Prof. Dr. Muhammet HEKİMOĞLU / Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Alim YILDIZ / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN / TDK Başkanı

Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ / Unesco Türkiye Milli Komisyon Başkanı

Sultan RAEV / TÜRKSOY Genel Sekreteri

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ / Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL / İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Rıfat KÜTÜK / Erzurum Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ / Marmara Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Eva CSAKİ / Pázmány Péter Catholic University

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ / Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Jabbar İSHANKUL / Özbekistan Bilimler Akademisi

Prof. Dr. Necdet Yaşar BAYATLI / Irak Bağdat Üniversitesi

Prof. Dr. Azmi BİLGİN / Haliç Üniversitesi

Prof. Dr. Fehim NAMETAK / Sarajevo Üniversitesi

Prof. Dr. Alina SIGBATULLİNA / Russian Academy Of Sciences

Prof. Dr. Dursun YILDIRIM / Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Erdoğan UYGUR / Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. M. Fatih ANDI / Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Basri ÖCALAN / Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ / Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet ŞEKER / Uşak Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa KARA / Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Recep TOPARLI / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL / İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Rıfat KÜTÜK / Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Alimcan İNAYET / Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Berdi SARIYEV / Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Bilal ÇAKICI / TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı

Doç. Dr. Meleyke MEMMEDOVA / Azerbaycan Folklor Enstitüsü

Doç. Dr. Sayfaddin SAYFULLOH / Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Ömer GÜK / TDK Başkan Yardımcısı

27-28-29 EKİM 2022/SİVAS

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Hakan YEKBAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektör Yardımcısı
(Koordinatör)

Prof. Dr. İsmet ÇETİN / Türk Dil Kurumu Bilim Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Mustafa Sefa ÇAKIR / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. H. Emre PEKYÜREK / Türk Dil Kurumu

Yük. Kur. Uzm. Kadir UZUN / Türk Dil Kurumu

Sekreteryaya

Dr. Arş. Gör. Fatih KÖSE / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Arş. Gör. Yusuf Kenan BEZGİN / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Arş. Gör. Rumeysa Nur ERTAŞ / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Arş. Gör. Hamit DEMİR / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Arş. Gör. Abdullah TAŞKİR / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Açılış

Saat: 10.30 – 12.00

Keykavus Salonu

27 Ekim 2022 / Perşembe

Açış Konuşmaları

Prof. Dr. Alim YILDIZ / Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN / Türk Dil Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Muhammet HEKİMOĞLU / Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı

Hilmi BİLGİN / Sivas Belediye Başkanı

Dr. Yılmaz ŞİMŞEK / Sivas Valisi

Kur'an-ı Kerim Tilaveti

Mevlidin Merhaba Faslıının İcrası

Öğle Yemeği (12.00 - 13.00)

27 EKİM PERŞEMBE

1. OTURUM

13.30 - 14.30
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK

Prof. Dr. Alim Yıldız

Osmanlı Döneminde Basılan Mevlit Kitaplarındaki Hikâyeler

Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal

20. Yüzyılda Yazılmış İlginç Bir Mevlid: Necâti'nin "Kafiyeli Mevlûd" Adlı Eseri

Prof. Dr. Bilal Kemikli

Diriliş ve Vesiletü'n-necât: Süleyman Dede Ne Söyledi?

Prof. Dr. İsmet Çetin

Gelenek, Kimlik ve Mevlit

2. OTURUM

13.30 - 14.30
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN

Prof. Dr. Rıfat KÜTÜK

Bir Mevlid İki Müellif: Mir'ât-ı Muhammedî Kimin Eseri?

Prof. Dr. Âdem CEYHAN

Mevlid Sahibi Süleyman Çelebi'nin Hayatı ve Eserleri Hakkında Bilgi Veren Biyografik ve Tarihî Kaynaklar Üzerine Tenkidî Bir İnceleme

Prof. Dr. Mehtap Erdoğan TAŞ

Ruscuklu Fethi Ali'nin Milâd-ı Muhammediyye-i Hâkâniyye ve Hilye-i Fethiyye-i Sultâniyye Adlı Eseri Hilye Mi Yoksa Mevlid Midir?

Prof. Dr. Hanife Koncu,

Prof. Dr. Müjân ÇAKIR

Sinanoğlu ve Mevlid'i Hakkında Bazı Dikkatler

İkram Arası (14.30 - 14.45)

27 EKİM PERŞEMBE

3. OTURUM

14.45 - 16.00
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. İsmet ÇETİN

Prof. Dr. Alimcan İNAYET

Doğu Türkistan'da Mevlit Geleneği

Doç. Dr. Gönül REYHANOĞLU

Kıbrıs'ta Mevlit Geleneği

Doç. Dr. Meleyke MEMMEDOVA

Azerbaycan'da Mevlid Geleneği

Dr. Öğr. Üyesi Gülreyhan ŞUTANRIKULU

Dağıstan'da Mevlid Geleneği

Öğr. Gör. Nermin DEĞER

Türkiye Türkçesi Dışında Yazılmış Mevritler

4. OTURUM

14.45 - 16.00
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE

Prof. Dr. Mustafa KARA

Mevlid Okuma Geleneklerine Yapılan İtirazlara
Verilen Cevaplar: Gazzizâde Abdüllatif Efendi Örneği

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK

Muhammed bin Mustafa el- Kâşif'in Mevlid Okutmanın
Âdâb ve Erkânına Dair Risalesi

Prof. Dr. Osman TÜRER

Tasavvuf Kültürünün Mevlid'deki Yansımaları

Prof. Dr. Rifat OKUDAN

Mevlid-i Nebi'nin Önemi ve Fazileti

Prof. Dr. Ali BOLAT

Vesiletü'n-Necât'ta Tasavvuf Metafiziğinin
Tezahürü: Hakikat-i Muhammediyye

27 EKİM PERŞEMBE

5. OTURUM

16.15 - 17.15
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL

Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ

"Gelin Mevlidi"nin Yeni Bir Nüshasının Çözdüğü ve Çözemediği Sorunlar

Prof. Dr. Hakan YEKBAŞ

Mevlid Türünün Çizgi Dışı Örnekleri: Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Mevlidleri

Doç. Dr. Necdet ŞENGÜN

Hız. Ali Mevlidleri Üzerine

Doç. Dr. Şerife AĞRI

"Türkçe Yazılmış Mevlid"ler Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi

6. OTURUM

16.15 - 17.15
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ

Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABI

Türk Din Müsikisi'nde Mevlid Tevşihleri

Doç. Dr. Ubeydullah SEZİKLİ

Bursa'dan Bosna'ya Mevlid Geleneğinde İstanbul Tavrı

Osman ÇUHADAROĞLU,

Urfa Dinî Müsikisi'nde Mevlid Geleneği

Prof. Dr. Hüseyin AKPINAR

Arş. Gör. Nurettin KARAKUŞ

Türk Halk Müziğinde Mevlid

17.30 Akşam Yemeği ve Sosyal Program

7. OTURUM

08.30 - 09.30
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Âdem CEYHAN

Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Vesiletü'n-Necât'ın Dil Özellikleri

Prof. Dr. Sadık YAZAR

Telife Dönüşen Tashih: Bursalı Mahmûd Âgâh'ın Şemseddin Sivasî'nin Mevlid'ine Ait Bir Nüshayı Tashih Denemesine Dair Notlar

Doç. Dr. Kenan ACAR

Türkiye'de Mevlithanların Süleyman Çelebi Mevlidi Üzerindeki Bazı Tasarrufları

Dr. Öğr. Üyesi Özlem ERDOĞAN

Vesiletü'n-Necât Örneği Üzerinden Türkçede Nitelikleri İfade Etme Yolları

8. OTURUM

08.30 - 09.30
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Mehtap ERDOĞAN TAŞ

Doç. Dr. Bünyamin TAŞ

Hasan Hilmi'nin Mevlid Risalesi

Dr. Arş. Gör. Gülcan ALICI

Maraşlı Hasan Nâdir Efendi'nin Mevlidleri

Dr. Şaban ŞAHİNBAŞ

Bir Mevlid Örneği Olarak Manzum Kitâb (Mesnevi-i Ahmed)

Duygu OK

Yahyâ Bin Bahşi Mevlid-i Nebî

İkram Arası (09.30 - 09.45)

9. OTURUM

09.45 - 10.45
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Hakan YEKBAŞ

Prof. Dr. Abdullah AYDIN

Mevlit Metinlerinin Sebeb-i Telif Bölümleri

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Mevlid Metinlerinin Vefât-ı Nebî Bölümleri Üzerinde Bir İnceleme

Doç. Dr. Mustafa Sefa ÇAKIR

Mevlidlerin Merhaba Bahirleri Üzerine Bir İnceleme

Doç. Dr. M. Akif GÖZİTOK,
Dr. Öğr. Üyesi Seyit YAVUZ

Mevlid Metinlerinde Yer Alan Tasliye Beyitleri Üzerine Bir İnceleme

10. OTURUM

09.45 - 10.45
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Mehmet SARI

Doç. Dr. Lokman TAŞKESEN LİOĞLU

Mevlit Hikâyelerinde Hz. Muhammed

Doç. Dr. Kenan MERMER

Mevlid'in Kaynakçasında Yeni Bir Eserin İmkânı: Arfu't-Ta'rif bi'l-Mevlidi's-Şerif

Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI

Elbistanlızâde Hâfız Veliddin Nefî Efendi'nin Zübdetü'lâsâr
Fî Mevlidî'n-Nebiyyî'l-Muhtâr Adlı Mevlidi

Dr. Öğr. Üyesi Kadir ATLANSOY

Vesiletü'n-Necat'ta Peygamberler

İkram Arası (10.45 - 11.00)

11. OTURUM

11.00 - 12.00
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. İsmet EMRE

Prof. Dr. Nesrin KARACA

Erken Cumhuriyet Dönemi (1920-1940) Türk Romancılığında
Adaş İki Kadın Yazarımız: Halide Edip Adıvar ve Halide Nusret Zorlutuna'nın
Dünyasında Din Algısı, Peygamber-Mevlid Kültürü

Dr. Öğr. Üyesi Sevinç YILDIZ

15.Yüzyıldan 21. Yüzyıla: Mevlit Kandillerinden "Bir Gece"

Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt İLHAN

Cumhuriyet Döneminde Mevlid Yazma Geleneği

Dr. Öğr. Üyesi Peyami Safa GÜLAY

Klasik Gerilimler, Hilmi Ziya Ülken'in Çözüm Teklifi ve Mevlit

12. OTURUM

11.00 - 12.00
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Prof. Dr. Mehmet SARI

Afyonkarahisar'da Tespit Edilen Mevlitler ve Bu Mevlidlerde
Süleyman Çelebi Mevlidi'nin İzleri

Prof. Dr. Hüseyin AKPINAR

Konya'nın Doğanhisar İlçesinde İcra Edilen Mevlid-i Efdal

İlknur CEVHER

Folklorik Bir Ritüel Olarak Kırıkkale'deki Mevlit Törenleri

Egecan AYDIN

Mardin'de Mevlit Geleneği

Öğle Yemeği (12.00 -13.45)

28 EKİM CUMA

13. OTURUM

14.00 - 15.00
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN

Dağıstanlı Zekeriyya bin Abdülgaffar'ın Mevlid'i

Prof. Dr. Necdet Yaşar BAYATLI

Irak Türkmenleri Arasında Mevlit Geleneği Sırasında Okunan Naatlar

Dr. Öğr. Üyesi Zehra ÖZTÜRK

Dağıstan'da Mevlitlerde Okunan Yunus İlahileri

**Dr. Recep YÜRÜMEZ,
Dr. Anara YÜRÜMEZ**

Mevlit Türünde Yazılmış Kırgızca Bir El Yazması Üzerine

14. OTURUM

14.00 - 15.00
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Doç. Dr. Mustafa Sefa ÇAKIR

Dr. Fuad BAÇIÇANIN

Bosnakça Dilindeki En Ünlü Mevlidler ve Süleyman Çelebi'nin Mevlidinin Tercümeleri

Dr. Öğr. Üyesi Merzuk GRABUS

Bosna Hersek'te İslam'ın Muhafazasında Mevlid'in Etkisi ve Reşad Kadiç'in Mevlidi

Vedat S. AHMED

Bulgaristan'daki Mevlid Kültürü Bağlamında Osmanpazarlı İsmail Niyazi Efendi Mevlidi

Arş. Gör. Hasan GALİP

Bir Kumuk Türk'ü Tarafından Bursa'da Yazılmış Mevlit Metni Üzerine

İkram Arası (15.00 - 15.15)

15. OTURUM

15.15 - 16.15
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Sadık YAZAR

Doç. Dr. Sadık ARMUTLU

Mevlid Türüne Arap Edebiyatından Bakmak ve Mevlid-Methiye Birlikteliğinden Oluşan Eşsiz Bir Eser Örneği: Burdetu'l-Büsürî

Doç. Dr. Sultan ŞİMŞEK

Arap Edebiyatında Mevlid Türünün Gelişim Seyri ve Türkçe Mevlidlere Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi

Mohamadou Aboubacar MAIGA

Batı Afrika Arap Edebiyatında Mevlidiyyât Kasideleri ve Sanatsal Özellikleri

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim DAĞILMA

İlk Türkçe Mevlit ile İlk Zazaca Mevlidin Bölümleri Yönüyle Karşılaştırılması

16. OTURUM

15.15 - 16.15
Salon SÜLEYMAN ÇELEBİ

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Osmanlı Arşivlerinde Mevlit ve Mevlit Kutlamaları ile Belgeler Üzerine

Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL

Osmanlı Devletinde Mevlid Geleneği: Resmi ve Özel Kurumlar Örneği (19. Yüzyıl Sonu - 20. Yüzyıl Başı)

Doç. Dr. İsmail METİN

Peygamber Sevgisinin Bir Yansıması Olarak Türk Toplumunda Mevlit Geleneği

Dr. Samet ÜNLÜ

Dini Ritüellerin Toplumsal Etkileşim Üretme İşlevleri: "Mevlit Geleneği Örneği"

İkram Arası (16.00 - 16.30)

28 EKİM CUMA

17. OTURUM

16.30 - 17.30
Salon KEYKAVUS

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Osman TÜRER

Doç. Dr. Yüksel GÖZTEPE

Süleyman Çelebi'nin Mevlidinde İşaret Edilen Hakikat-ı Muhammediye Anlayışının Analizi ve Şemseddin-i Sivasî'nin Mevlidiyle Bazı Yönlerden Karşılaştırılması

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÖZKAT

Birden Fazla Mevlid Kaleme Almış Şairlerimiz ve Eserleri

Dr. Öğr. Üyesi Rabia DOĞRU

Vesiletü'n-Necât Bağlamında İsimlendirmenin Eser-Okur İlişkisine Etkisi

Öğr. Gör. Zeynep KAYAPINAR

Türkçe Mevlidlerde Hz. Peygamber'in Doğum Anı Motifleri Üzerine Tespitler

18. OTURUM

17.45 - 18.15
Salon KEYKAVUS

DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Alim YILDIZ

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ

Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL

Prof. Dr. İsmet ÇETİN

18.30 Akşam Yemeği ve Sosyal Program

29 EKİM CUMARTESİ

10.00

SOSYAL PROGRAM

Üniversitemiz Hasbahçe Göleti'nden Başlayacak Olan
Sivas'ın Tarihi Mekânları Gezisi

